

SAMMEN
OM

Miljøløftet

REFERAT

Vedlegg nr. 1

Styringsgruppen for Miljøløftet

Møte 8/2022 | **Klokkeslett:** 09.00 - 12.00 | **Dato:** 02.12.2022

Møtested: Hotell Terminus

Saksbehandler: Aina Haugstad

Dato: 02.12.2022

	Navn	Part
<i>Møtedeltakere</i>	Ingrid Dahl Hovland	Vegdirektør (digitalt)
	Jon Askeland	Fylkesordfører, Vestland fylkeskommune
	Ingrid Nergård Fjeldstad	Byråd, Bergen kommune
	Siv Høgtun	Ordfører, Askøy kommune
	Sara Sekkingstad	Ordfører, Alver kommune
	Tom Georg Indrevik	Ordfører, Øygarden kommune
	Trine Lindborg	Ordfører, Bjørnafjorden kommune
	Øivind Hauge Støle	Jernbanedirektoratet
	Kjell Kvingedal	Statsforvaltaren i Vestland
	Aina Haugstad	Sekretariatsleder Miljøløftet
<i>Øvrige deltakere</i>	Rune Haugsdal	Fylkesdirektør, Vestland fylkeskommune
	Tone Oppedal	Avdelingsdirektør, Statens vegvesen
	Malin Bismo Lerudsmoen	Vegdirektoratet, Statens vegvesen
	Ørjan Raknes Forthun	Rådmann, Alver kommune
	Eystein Venneslan	Rådmann, Askøy kommune
	Johnny Breivik	Rådmann, Øygarden kommune
	Jannicke Sem-Onarheim	Leder Plan, Bjørnafjorden kommune
	Kristian Hella Bauge	Statens vegvesen
	John Martin Jacobsen	Vestland fylkeskommune
	Torill Klinker	Vestland fylkeskommune
	Roald Aandahl	Bergen kommune
	Astrid Elisabeth Håvik	Jernbanedirektoratet
	Eva Mari Pettersen	Sekretariatet, Miljøløftet
	Anders Kjetland	Sekretariatet, Miljøløftet
	Kristoffer Sandvik Monsen	Sekretariatet, Miljøløftet
	Wenche Sælen	Sekretariatet, Miljøløftet

Saksliste byvekstavtale bergensområdet

- Sak 71/22 Godkjenning av innkalling og saksliste
- Sak 72/22 Godkjenning av referat fra møtet i Miljøloftets styringsgruppe 27.10.2022
- Sak 73/22 Møterekke våren 2023
- Sak 74/22 Sykkelstamveg Bergen, delstrekning 6, Bradbenken-Sandvikstorget-Glass Knag
- Sak 75/22 E39, FV. 558 Gyldenpris og Carl Konows gate
- Sak 76/22 Endret bruk av tilskuddsmidler til reduserte bompenger og bedre kollektiv
- Sak 77/22 Prioriteringsoppdrag knyttet til Nasjonal transportplan
- Sak 78/22 Videre prosess bybanens byggetrinn 5 til Åsane
- Sak 79/22 Status forlengelse Fløyfjellstunnelen sør
- Sak 80/22 Dagsorden og diskusjonsspørsmål politisk seminar
- Sak 81/22 Bybanens linje 2 har åpnet
- Sak 82/22 Oppdaterte tall på kollektiv
- Sak 83/22 Eventuelt byvekstavtale bergensområdet

Saksliste bypakke Bergen

- Sak 84/22 Trafikk og inntekt
- Sak 85/22 Eventuelt bypakke Bergen

Sak 71/22 Godkjenning av innkalling og saksliste

Vedtak: Innkalling og saksliste er godkjent

Sak 72/22 Godkjenning av referat fra møtet i Miljøloftets Styringsgruppe 27.10.22

Vedtak: Vedlagt referat er godkjent.

Sak 73/22 Møterekke våren 2023

Det ble presentert forslag til møtedatoer. Det var feil i de angitte ukedagene i møtepapirene, men *datoene* var korrekte og ble godkjent: 18. januar, 22. februar, 22. mars, 25. april, 25. mai og 23. juni.

Sekretariatet ønsker å legge til rette for streaming, men ønsker også at det rulleres mellom partene hvem som er vertskap for møtene. Flere av kommunene meldte om at de har gode

forhold for streaming og at disse to ønskene derfor lar seg kombinere. Fra februar vil også fylkeskommunen kunne være vertskap med gode forhold for streaming.

Vedtak: Møterekken for våren 2023 er godkjent.

Sak 74/22 Sykkelstamveg Bergen, delstrekning 6, Bradbenken-Sandvikstorget-Glass Knag

Tone Oppedal, Statens vegvesen presenterte. I Miljøloftets prosjektportefølje er det her snakk om to prosjekter som er ferdig prosjekterte og klare for oppstart. Av praktiske hensyn foreslås de lyst ut som ett prosjekt. Bradbenken-Sandvikstorget er en midlertidig løsning som har et lavere prisestimat enn tidligere. Sandvikstorget- Glass Knag er et permanent prosjekt som har blitt noe dyrere enn tidligere estimert. Total pris vil være 179 mill, hvorav 6 mill fra eksterne parter; dermed 175 mill. som dekkes av Bergen kommunes Post 30-midler.

I diskusjonen pekte Bergen kommune på at det er uheldig med økte kostnader, men mener det er viktig å komme i gang med prosjektet, med hensyn til målet om å øke sykkelandelen. I tillegg erkjennes det at det kan ta tid før bybanen vil være ferdigstilt i dette området, så kostnadsøkningen aksepteres derfor. Det henstilles til at det samarbeides godt med næringslivet lokalt i gjennomføringsfasen. Vestland fylkeskommune støtter også opp under forslaget og peker på at dette er et ulykkesutsatt kryss; et prosjekt det er viktig å gjennomføre.

Alver etterlyste en mer prinsipiell diskusjon rundt hvordan styringsgruppen gjennom porteføljestyring håndterer økte kostnader. Det er naturlig å vurdere kost/ nytte i porteføljen, og med økte kostnader vil vi risikere at noen prosjekter ikke får midler. Porteføljen som helhet bør derfor vurderes, om det er andre prosjekter som har bedre kost/ nytte, enn prosjekter som ligger an til større kostnadsoverskridelser. Slike spørsmål bør være del av vurderingene i saksutredningene. Innspillet ble støttet av Askøy kommune som understreket at det også må komme tydelig frem i hvilken grad overskridelser går ut over felles pott i Miljøloftet. Øivind Støle, Jernbanedirektoratet, støttet innspillet: det er viktig med en bevissthet rundt hvilken måloppnåelse vi snakker om.

Vedtak: Styringsgruppen gir tilslutning til at E39 Sykkelstamveg Bergen, delstrekning 6 Bradbenken-Sandvikstorget og delstrekning 6 Sandvikstorget-Glass Knag, gjennomføres og følges opp som ett prosjekt. Og den økte samlede kostnaden, håndteres gjennom porteføljestyring av prosjekter på post30midler i Bergen kommune.

Sak 75/22 E39, FV. 558 Gyldenpris og Carl Konows gate

Statens vegvesen, ved Tone Oppedal, presenterte. Prosjektet er helt i slutfasen og det er liten påvirkningsmulighet på kostnadene. Det vedlagte notatet viser til bakgrunnen for overskridelsene. Prosjektet har hatt en økning på 30 mill. kr. Disse overskridelsen føyer seg inn i samme diskusjon som i forrige sak: dette må ses opp mot andre prosjekter i handlingsprogrammet.

Bergen kommune uttalte at det er uheldig med overskridelser når man ikke har annet valg enn å akseptere. Grepet med å gjøre en større jobb én gang i et område, fremfor å gjøre arbeid to ganger kan være fornuftig, men det trengs bedre planlegging i forkant. For kommunen sin del, spiser dette av Post 30-potten. Overskridelsen aksepteres, men det understrekes behov for bedre planleggings- og kostnadskontroll.

Vestland fylkeskommune reflekterte litt rundt nødvendigheten av nok tid til prosjektering, hvis prosessene går for raskt, kan det ofte komme overraskelser ift. kostnader. Statens vegvesen er enig i disse refleksjonene og tar læring av prosjektene. Her er det tre parter inne og en må også være ryddig i hvor kostnader skal føres. Vegdirektør Ingrid Dahl Hovland understreket at det er viktig med god kostnadsstyring fra start.

Vedtak: Økt kostnad i prosjektet E39, Fv. 558 Gyldenpris og Carl Konows gate håndteres gjennom porteføljestyring av handlingsprogrammet for statlige post 30-midler.

Sak 76/22 Endret bruk av tilskuddsmidler til reduserte bompenger og bedre kollektiv

Malin Bismo Lerudsmoen, Vegdirektoratet, presenterte konklusjonene i brevet fra Samferdselsdepartementet om endret bruk av tilskuddsmidler til reduserte bompenger og bedre kollektiv. I brevet presiseres det at økningen fra 50 til 66% (knyttet til 50/50-prosjektene), som til nå har gått til å redusere takster, kan reverseres etter at lokale parter har gjort vedtak. Etter dette kan Ferde be om takstøkning.

Tom Georg Indrevik, Øygarden kommune, mener det sendes feil signal ved at det tas penger fra et prosjekt til et annet formål som for eksempel kollektivproduksjon/bompenger, for å dekke overskridelser ved Bybanen. Problemet med samlet bompengertrykk ble påpekt.

Bergen kommune har allerede gjort det lokale vedtaket på vei mot reversering og i Vestland fylkeskommune er det innstilt til Fylkestinget med likelydende vedtak.

Vedtak: Styringsgruppen tar saken til orientering.

Sak 77/22 Prioriteringsoppdrag knyttet til Nasjonal transportplan

Malin Bismo Lerudsmoen, Vegdirektoratet, presenterte. Transportvirksomhetene har nå fått prioriteringsoppdraget for neste NTP (NTP 2025-2036: Prioriteringsoppdrag - regjeringen.no). Fristen for levering til departementet er 31. mars 2023.

De er bedt om å vurdere prioriteringer utfra tre ulike rammennivåer. Det vises i oppdraget til et behov for å optimalisere investeringene ved å redusere kostnader og å øke nytten, også i byområdene. Byvekstavtaler er framhevet som viktige og samarbeid mellom forvaltningsnivåer viktig for å nå målsetninger på en kostnadseffektiv måte.

Ut fra de tre nivåene skal det blant annet ses på hvor mye rammene må økes for å dekke en videreføring av eksisterende og inngåelse av nye byvekstavtaler i øvrige fem byområder. Bybanen til Åsane, samt vurdering av Fløyfjellstunnelen er del av oppdraget.

Prioriteringsoppdrag blir gjort innenfor hver virksomhet, men med samarbeid underveis. For byområdene gjøres arbeidet felles for transportvirksomhetene.

Vedtak: Styringsgruppen tar saken til orientering.

Sak 78/22 Videre prosess bybanens byggetrinn 5 til Åsane

Tone Oppedal, Statens vegvesen, presenterte. Det er tidligere blitt presentert en framdriftsplan, men fremskyndingen av NTP var ikke del av denne. Fremdriftsplanen ble sett mot status for BT5, og behovene for første og andre perioden av NTP.

Vestland fylkeskommune understreket at planen er byggestart 2024. Det er korte frister, men gjennomførbart. Reguleringsplanen i Bergen som nå er på høring, skal vedtas mai 2023.

Det ble fra flere parter ytret ønske om at Fløyfjellstunnelen, samt ringvei øst Vågsbotn - Klauvaneset blir diskutert i dette forumet, og henstilte til Statens vegvesen om dette. Dette er et forum for strategiske diskusjoner og det er bedre å informasjon her, enn i media. Tone Oppedal uttrykte forståelse for dette ønsket, men understreket også at dette vil være orienteringer uten formelle behandlinger, ettersom disse prosjektene ikke er en del av Miljøløftets portefølje.

Bergen kommune etterlyste det formelle planforslaget for Fløyfjellstunnelene. Det er ønskelig at planforslagene blir presentert sammen med reguleringsplanen i bystyret.

Vedtak: Saken tas til orientering. Styringsgruppen ba om jevnlig orienteringer knyttet til Vågsbotn/ Klauvaneset og andre avhengigheter i vegsystemet.

Sak 79/22 Status forlengelse Fløyfjellstunnelen sør

Statens vegvesen, ved Tone Oppedal, presenterte status i møtet. Statens vegvesen er oppmerksom på at prosjektene henger sammen, og peker på at det er bra at dette prosjektet også er del av utredningsoppdraget for NTP. Det kommer en reguleringsplan for to nye løp og det er forventet at en parallell behandling vil gå kjapt. Det jobbes fortsatt med gode løsninger for trafikken.

Vedtak: Styringsgruppen tar saken til orientering.

Sak 80/22 Dagsorden og diskusjonsspørsmål politisk seminar

Sekretariatsleder, Aina Haugstad, presenterte foreløpig dagsorden til politisk seminar.

Tilbakemeldingene var støtte til innretningen. Det var ikke ønskelig at programposten «Miljøløftet på 123» skulle ta for stor plass, ettersom det lokalpolitisk oppleves som om det er god kjennskap til hva Miljøløftet er. Et ønske for denne posten var å si noe om skillet mellom byvekstavtalen og bypakke Bergen. Dette kan framstå som uklart for mange.

Det var generelt interesse for å få opp påmeldingstallene og generell enighet om at dette er et viktig forum for å få opp spørsmål.

Vedtak: Styringsgruppen tar saken til orientering.

Sak 81/22 Bybanens linje 2 har åpnet

Anders Kjetland fra sekretariatet presenterte resultater og erfaringer fra åpningsarrangement gjennom hele helgen.

Vedtak: Styringsgruppen tar saken til orientering.

Sak 82/22 Oppdaterte tall på kollektiv

Målfrid Vik Sønstabø, Skyss, presenterte tall etter åpning av E39 Svegatjørn-Rådal og bybanens linje 2. Skyss erfarer vekst i antall kollektivreisende etter åpningene. Langs linje 600 har de økt antall busser, og det er fremdeles behov for økt kapasitet. Dette jobbes det med, men er en stor jobb.

På linje to har passasjertallene vært på rundt 17.000 reisende per dag siden åpning. Tallene må studeres nøyer, spesielt fordelingen mellom linje 1 og 2. Skyss tror egentlig at antall reisende er enda høyere.

Trine Lindborg, Bjørnafjorden, var opptatt av å ikke miste folk hvis tilbudet oppleves som vanskelig eller utrygt. Passasjerene kan bli vanskelige å få tilbake og det er ønske om flere busser. Os er et glimrende eksempel på at tiltakene i sum virker kollektivfremmende. Lindborg trakk også fram ønsket om samme takstsone i hele kommunen.

Fylkesordfører gleder seg over fantastiske åpningstall: her er det 17.000 som reiser på en helt ny måte, over natten - en fantastisk god start.

Jernbanedirektoratet, Øivind Hauge Støle meldte at også passasjertallene på tog har god utvikling, selv om passasjertallene enda ikke er like høye som før pandemien. September var første måneden hvor tallene var høyere. Det ligger nå an til at en kan få høyere frekvens mellom Arna og Bergen tidligere enn det som har vært antatt.

Statsforvaltaren i Vestland, Kjell Kvingedal lurte på om det er mulig å se effektene av linje 2 og E39 på trafikken nordover. Dette har ikke Skyss rullet å se på til nå, men vil dykke mer ned i tallene etter hvert.

Vedtak: Styringsgruppen tar saken til orientering.

Sak 83/22 Eventuelt byvekstavtale bergensområdet

Tom Georg Indrevik, ordfører i Øygarden kommune meldte om to saker:

Kulturbillett

Saken gjelder kulturbillettordningen Bergen kommune har med Skyss og et ønske om at denne ordningen utvides til også å gjelde i Øygarden. Den gjeldende avtalen med Bergen finansieres av Bergen kommune og er ikke del av Miljøløftet. Skoler får anledning til å kjøpe rabatterte billetter til bussen utenom rushtiden. Frem mot møtet har Øygarden hatt dialog med Skyss og de vil arbeide videre bilateralt om en slik ordning.

Tom Georg Indrevik foreslo at Miljøløftet utvikler et felles prosjekt for kulturbillettordningen for skoler og at alle kommunene blir med. Dette ble foreslått at dette er en sak vi eventuelt kan komme tilbake til.

Ønske om å få omdisponere bruken av post 30-midler

Øygarden erfarer en ekstrem situasjon knyttet til passeringer over Sotrabroen (ÅDT 30.000) og ønsker å bruke penger over Post 30 i et spleiselag med Vestland fylkeskommune for å gjøre noen grep knyttet til kollektivtilbudet. Det har blitt foreslått å stimulere til kampanjer på månedskort, gratis prøveperioder, etc. Et samlet formannskap ber om å få omdisponere pengene, men forstår at dette er et langt lerret å bleke. Ordfører har imidlertid vært i kontakt med hordalandsbenken på Stortinget og opplevd velvilje til disse forslagene der.

Statens vegvesen, v/Malin Lerudsmoen understreket at Post 30-midler skal gå til investeringstiltak. Tom Georg Indrevik sa seg uenig i og utfordret dette ved å påpeke at staten kan omdisponere i en ekstrem situasjon.

Vegdirektøren fraråder at det åpnes for annen bruk av Post 30-midler og konkluderte med at den formelle saken må tas på et senere tidspunkt.

Vikar i sekretariatet

Sekretariatsleder Aina Haugstad orienterte om at Wenche Sælen er ansatt som vikar i sekretariatet fram til og med mars, for å avlaste i en hektisk periode.

Kort orientering fra Vestland fylkeskommune

Fylkesordfører Jon Askeland orienterte kort om at saken om belønningsmidler som ble trukket i forrige møte, og som egentlig skulle kommet opp i dette møtet, kommer i egen sak til møtet 18. januar.

Sak 84/22 Bypakke Bergen: Trafikk og inntekt

Ragnhild Dalsbø, Vestland fylkeskommune, presenterte tall for trafikk og inntekt. Oppsummert viser tallene at vi i november noterte den høyeste ÅDT i bomstasjonene

noensinne. Videre viste tallene at andelen nullutslippskjøretøy nærmer seg 40%, og at gjennomsnittlig inntekt har gått ned med 10,83 kr per november.

Dalsbø gikk også nærmere inn på effekten åpningen av ny E39 Svegatjørn-Rådal har hatt på trafikken. Det ble registrert en 44 % økning i ÅDT i stasjonen på Fritz Riebers vei. Også i bomstasjonene på Flyplassveien og Fjøsanger ble det registrert betydelige økninger i ÅDT. Den største økningen fant sted i helgene. Det ble også vist til at det i noen bomstasjoner var nedgang i ÅDT.

Jernbanedirektoratet v/Øivind Støle kommenterte at politikken som gjelder nå gjør det umulig å nå nullvekstmålet. Støle etterspurte status på hvordan vi ligger an med nullvekst nå, i forhold til referanseåret 2018. Dalsbø svarte at trafikken per nå er på linje med referanseåret 2018, men at den har en stigende trend. Statens vegvesen v/Malin Lerudsmoen tilbød å gi en presentasjon av status for nullvekstmålets hovedindikator, byindeksen, i neste møte. Sekretariatsleder Aina Haugstad presiserte at sekretariatet jobber med samordning av tall for regelmessig rapportering på måloppnåelse i styringsgruppen, sammen med den tertialvise rapporteringen på økonomi.

Saken ble avsluttet med en diskusjon om effekter av ulike tiltak for å nå nullvekstmålet. Det ble nevnt at kollektivtrafikkens regularitet og kapasitet er viktigere enn billettpris, og at elbilenes gunstige fordeler bør begrenses.

Vedtak: Styringsgruppen tar saken til orientering.

Sak 85/22 Eventuelt Bypakke Bergen